

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سوچاں دی مُندری

پروفیسر یحییٰ خالد

انتساب

اڀڑیں زندگی دی ساتھی

شہناز دے ناں

جس میری شاعری نال ہمیشہ ای

تعاون کیتے تے اڀڑاں وقت میری شاعری

آں دیڑنیں تے کدے بی بجیلی نیٹھ کیتی

جملہ حقوق محفوظ

سوچاں دی مُندری	-----	نام کتاب
پروفیسر یحییٰ خالد	-----	شاعر
ہندکو شاعری	-----	موضوع
ثاقب حسین	-----	ٹائٹل
مارچ 2016ء	-----	اشاعت
200/- روپے	-----	قیمت
جی ایچ اے لیزر پرنٹنگ پشاور	-----	پرنٹنگ
گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور	-----	مطبع
گندھارا ہندکو اکیڈمی، 2 چنار روڈ، آبدہ، یونیورسٹی ٹاؤن پشاور	-----	ملزس دا پتہ
978-969-9323-55-3	-----	ISBN No.

گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور

2- چنار روڈ، آبدہ، یونیورسٹی ٹاؤن، پشاور

Ph: 091-9218164-5

www.gandharahindko.com

فہرست

۱	سُجی ہندکو شاعری (اجمل نذیر)	۱
۲	آپنڑی گل (پروفیسر یگی خالد)	۲
۳	حشر دیہاڑے میرے عیاں تے پاپلا توں	۳
۴	قطعہ	۴
۵	میری قلم دی نوک زبان اُتے	۵
۶	قافلہ میرا سوائے مدینہ چلے	۶
۷	کھڑے قسمت تے فرہک وار	۷
۸	کھراپڑیں بلا مزمان کیتم	۸
۹	حق باطل دی جنگ بچ جس نے	۹
۱۰	اس دے صحراوی نخریلے	۱۰
۱۱	میرا پاکستان اے سنگیو میرا پاکستان	۱۱
۱۲	ربا کدے مونہ نہ کجے	۱۲
۱۳	ہاڑے دی تھپ ڈکساں	۱۳
۱۴	جھیڑا درد درجہ اڑہسی	۱۴
۱۵	لگ جاوے جے تیرا ناواں	۱۵
۱۶	اپڑیں جندڑی گال کے رکھساں	۱۶
۱۷	ویلے دی چہنگونال جدوں یاد دی ڈالی چھلے	۱۷
۱۸	اوکھیاں راہواں لنگھواں پیسی	۱۸
۱۹	مند رہساں چنگے رہساں	۱۹
۲۰	دوہے	۲۰
۲۱	آفر کھیڈاں کھیڈیے میں چھپاں توں چھو	۲۱
۲۲	دل دی آگ بجھانواں سنگناں	۲۲

۲۴	۲۳	مٹھا پولا پولا ہوسی
۲۵	۲۴	ہک ہک ساہ وی انجولگھیا جنجو ہک ہک سال
۲۶	۲۵	جیہڑے اپڑاں پھل دیندے نیں
۲۷	۲۶	اپڑاں درد چھپا نڑاں پیسی
۲۹	۲۷	توں نینھ آ نیں یار قیامت کے ہوسی
۳۰	۲۸	ایہہ گل وی ازما کے دیناں
۳۱	۲۹	میرے دل بچ رہنڑاں کس دا
۳۲	۳۰	دل کردے اوہ فراج آوے
۳۳	۳۱	جدوں سجنڑ سنگ ہوندے نیں
۳۴	۳۲	یاداں بچ اوہ آندار ہندے
۳۵	۳۳	رسمں قسماں پیاراں بدھیاں
۳۶	۳۴	دل دا درد بدھا نڑ نیں جوگے
۳۸	۳۵	تیری یاداں دے جن پہوتاں آ پایا چھنڑ کار
۳۹	۳۶	اتھے جے کر پیار نہ ہوندا
۴۰	۳۷	متھا چن تے اکھ شراب خانہ اتوں کھلی دی رات دی رانڑیں اے
۴۱	۳۸	سب کجھ مکھیا ر کے دیناں
۴۲	۳۹	کسے تے ہنڑ کے اعتبار
۴۳	۴۰	ککڑی نالوں جنجو چو چاہل کہن گئی
۴۴	۴۱	بوئے لائے پھل نہ ڈٹھا
۴۵	۴۲	اگیاں لاو نڑ تیریاں یاداں
۴۶	۴۳	مانہہ اس منزل تے مل جانڑیں پر آہستہ آہستہ
۴۷	۴۴	عرض (نظم)
۴۸	۴۵	کوئی آس نہ رولا کوئی
۴۹	۴۶	دنیا نال نبھاہ پیا کرناں

۵۰	اس سنگتو پے داتے ما نہہ کجھ اوکھا سہرا سہانڑاں لگدے	۴۷-
۵۱	سوہنڑیاں ابھجیاں پھیریاں اکھیاں	۴۸-
۵۲	دل دے درد چھپائی رکھساں	۴۹-
۵۳	دل دے بکسے جدوں کھولے	۵۰-
۵۴	تیر تفتنگ کٹاری یاداں	۵۱-
۵۶	دیوار (نظم)	۵۲-
۵۷	کہن مزے توں درداں سولاں دے کے اس دے آخڑیں دی گل کرنیں	۵۳-
۵۸	مکساں ہولے ہولے لگدے	۵۴-
۵۹	ویلا گنڈاں پانداویندے	۵۵-
۶۰	اج اپنڑیں اس ہارتے روناں	۵۶-
۶۱	دیوانہ دل (نظم)	۵۷-
۶۲	گیت	۵۸-
۶۳	گیت	۵۹-
۶۴	گیت	۶۰-
۶۶	گیت	۶۱-
۶۷	گیت	۶۲-
۶۸	گیت	۶۳-
۶۹	گیت	۶۴-
۷۰	گیت	۶۵-
۷۱	ماہیے	۶۶-
۷۸	حرفیاں	۶۷-

سُچی ہند کو شاعری

تیرے کول تو فینق دی گُنجی زین دے جندرے کھول
کر دے مالک میرا ہر ہک کم سکھلا توں

سیحی خالد صاحب کتنی سوہنڑی طرحاں تو فینق منگی اے اس سوہنڑے رب کولوں جیہڑا دوہاں
جہاناں دا پالنے والے، کیوں جے انہاں پتے کہ دنیا دا کوئی وی کم سکھلائیٹھ اور خاص طور تے شاعری دا کم کس
طرح سکھلا ہو ہکدے۔ کدے دنیا دی ساری خلقت آں ہکی پاسے کراں تے انہاں بچوں شاعر ٹھونڈاں تے
ایہہ اوکھا کم کرنزئیں والے آئے بچ لوزئیں دے برابر وی نیٹھ۔ شابا آوے پرودیسر سیحی خالد صاحب آں
جہاں اس اوکھے کسے بچ نہ صرف ہتھ پائیے بلکہ اس آں توڑ نبھائیے۔ انہاں دی ایہہ کوشش ہک سوہنڑاں جیا
ہند کو شاعری مجموعہ سامنزئیں کہن آئی اے جس داناں وی چوڑوئیں یعنی کہ ”سوچاں دی مُندری“۔

ہکی سیتی وسطے کدے نائیں تے غور کراں تے ذہن اگہاں ہی اگہاں بدھدا جلدے تے
پرودیسر سیحی خالد صاحب دی ڈونگی سوچ آں شابا آختریں پیندی اے جہاں اس پھلاں پھرے باغ آں
”سوچاں دی مُندری“ بچ آختر پروئے۔ جنو مُندری نظر آختریں والی شے وے اسے طرحاں انہاں دا مجموعہ کلام
وی ایہہ طاقت رخدے کہ آختریں بچ آپ دے۔ اس پھلاں دے کھارے بچ ہک توں ہک رنگین تے
سوہنڑی توں سوہنڑی خشبوئی والا پھل موجود اے جیہڑا کسے دلیل دا محتاج نیٹھ۔ کدے اوہ رب دی صفتاں
کہن کے سامنزئیں آندے، تے کدے محبوب خدا ﷺ دی چنگیاں دسدے۔ کدے آل نبی تے سلام
پہنچدے تے کدے سوہنڑیں دیس دے گیت گاندے، کدے اوہ غزل بنز جلدے تے کدے گیت، ماہیا۔
کیہڑا سوہنڑاں رنگ تے کیہڑی خشبو وے جیہڑی سوچاں دی مُندری بچ قید نیٹھ۔ جدوں ایہہ ”
سوچاں“ اللہ دی صفتاں توں بعد اس دے محبوب ﷺ والٹ پکڑ دیاں تے انہاں دے شہر مدینہ بچ جُل
کھل دیاں تے اس محبوب نال محبت دی داستان شروع ہوندی اے:-

کھڑے قسمت تے فر ہک وار چل کے میں درود آخاں
ستون بولبابہ کول کھل کے میں درود آخاں

ہجر دی اگ تے ہنڑ ماہہ ہور وی بدھ سیک دیندی اے
 اے جگرا حسرتاں دے نال سئل کے میں درود آخاں
 مچھی خالد صاحب اس شعری مجموعے پنج ہک دنیا آباد کیتی ہوئی اے جیہڑی تجربات، موضوعات،
 جذبات تے سوچاں دا لڑ پکڑ کے اگے بدھدی اے۔ انہاں دی ہند کو شاعری آل کدے تجربات دے حوالے
 نال پھلوراں تے فریہ چلدے کہ شاعری جیہڑی جذبیاں دا اظہار اے، مچھی خالد صاحب دے سامنڑیں
 صرف جذبیاں تک محدود نینھ بلکہ اس پنج سوچاں دا بونہہ سارا عمل دخل اے۔ جس دی وجہ نال انہاں دا ایہہ
 اظہار وی نو یکلا تے الگ تھلگ اے۔ سوچاں دی مُندری پنج ایہہ جذبے سوچاں دی پہنٹھی پنج پنج کے
 سامنڑیں آئن۔ انہاں دے ایہہ جذبے وی سوچ دا لڑ پکڑ کے ہند کو شاعری دا معیار بدھاندن۔ انہاں دے
 جذبیاں نال پہر پور شعر دینجو:-

خواباں پنج اوہ میری اکھ دے بیڑے پنج آ بڑیا
 ربا ساری عمری میری اکھ کدے نہ گھلے
 سدا ایہہ میرے دل دا بیڑا ہسدا بسدا رہوے
 سدا اوہ اتھے آندے رہون یارو گھلے ڈہلے

جیہڑے اپنڑاں پھلھ ویندے نے
 ککھاں نالوں رُل ویندے نے
 بوہا جدوں رات ٹھکورے
 یاداں دے در کھل ویندے نے

اللہ جانڑیں کے جادو اے
 ہر پاسے نے تیریاں اکھیاں
 میرا کوئی قصور تے دَسدا
 کیوں سوہنڑیں نے پھیریاں اکھیاں

مچھی خالد صاحب آل ایہہ احساس بونہہ ڈوہنگئے کہ ویلے آل پر لگے ہوئیں تے ایہہ گذر نیوں

گذر نیوں ابجیاں تبدیلیاں پیا آئز دئے جہاں نال پچھلیاں سوہنڑیاں مٹی نچ پیاں رلدیاں۔ کے کجھ نیئھ
 ایہا پچھلے ویلے بچ، گراواں دے سَکھ سنیے وی ایہے، تازہ تے مٹھی چنگاں نال نال بوٹیاں دی ٹھنڈی ٹھار
 چھاں وی ایہی، جیہنگاں دے لاہرے تے فصلاں دے چُہلارے وی ایہے، ابجیاں امن و سکون والیاں
 یاداں تھکی خالد صاحب جیہجا بندہ ہی محسوس کر بکدے۔ اس وسطے اوہ دل چاہی دے جیہڑا سچا ہووے تے جیہڑا
 پوری طرحاں آپزیاں ثقافت نال جُویا ہووے۔ انہاں دے ایہہ شعروں ابجیاں ہی یاداں دے پٹ کھولدین
 تے فرہونہ سارے منظر چہاتھیاں ماردن:-

ہاڑے دی تھپ ڈکساں بڑو کے میں چھتری دی چھاں
 اپنڑیاں سارے درد توں آ کے کر جُل میرے ناں
 پیراں چھالے ہوٹھاں پھولی تن اے لیر و لیر
 اللہ جائزے لہسی کدوں گم گئی جیہڑی تھال
 اس بوٹے دی جڑاں بچ اے ہنڑ سیخاں دا کہار
 جس بوٹے دی سب توں بدھ کے آہسی ٹھنڈی چھاں

ہک ہک ساہ وی انجو لنگھیا جنجو ہک ہک سال
 فر وی یار حیاتی گذری تیریاں یاداں نال
 پیڑ نشانی گڑیاں جس نال پاندیاں ایہیاں پینگ
 اس ٹاہلی دے ہک ہک کر کے لوکاں کپے ڈال
 بس ہک پوری کرنے آں پے موتو والی سیت
 نیئھ تے اتھے کے دے سنگو جیہڑیاں جوگا حال

کھتے	نے	ہل	جونٹ	تے	ناڑی
کے	وے	راہنڑیاں	باہنڑیاں	جوگے	جوگے
پٹیاں	ساریاں	کھلے	ہویاں	جوگے	جوگے
دانڑاں	ہک	نیئھ	کھانڈے	کوئی	کوئی
خالد	کدھرے	تھاہر	نیئھ	کوئی	کوئی
اپنڑاں	سر	لکاڑیاں	جوگے	جوگے	جوگے

میکی خالد صاحب دی بڑی خوبی حرفاں نال موتیاں دی مالا پروٹوئیں۔ انہاں غزل دی سوہنریاں آں اتی خوبی نال برتیئے کہ اوہ سدھی دے لے پنچ گھدی نظر آندی اے۔ شعراں دی بے ساختگی اور لہجے دی کھنڈ انہاں دی غزل پنچ چانڈنی چھانڈی اے، تے پڑھنے والے داد دینڑیں بغیر نینھ رہ ہکدے۔ انہاں دی سوچاں دی مندری ابجیاں شعراں نال پہری ہوئی اے تے اس دا تکرالہجہ تہاں آں پوری طرحاں گوڑ کھندے تے پڑھنے والا سوچاں دی ہک نویں دنیا آباد کر چھوڑ دے۔ انہاں دا ایہہ جوہر انہاں شعراں نال سامنڑیں آندے:-

توں نینھ آئیں یار قیامت کے ہوسی
 سڑیا اندر باہر قیامت کے ہوسی
 یاداں دے نے سیک غماں دی لوہری اے
 کدھرے نینھ کوئی تھاہر قیامت کے ہوسی
 دنیا ساری مانہہ پی تم تم کھانڈی اے
 توں وی بے اعتبار قیامت کے ہوسی

تیریاں یاداں دے جن پہوتاں آ پایا چھنڈکار
 نہ میں اندر بیہنڈیں جوگا نہ میں نکلاں باہر
 اوہ کدے نینھ بچدے جہاں روگ عشق دے پالے
 کوڑ سلامت رہ سکدا اے سپاں دے بشکار

میں حیران آں کہ میکی خالد صاحب دی کیہڑی کیہڑی خوبی بیان کراں۔ ہندکو شاعری دا چوکھا معیار ہونڑیں دے نال نال انہاں اصناف دے وی جلوے دسین۔ ملی شاعری، گیت نگاری، مائیا، حرفیاں تے دوہے انہاں دی سوچاں دی مندری دا لشکارا نے۔ کدے ساریاں اصناف آں پھلورنے آں لگ پیاں تے گل بوہہ لمی ہو رہسی، اس کیفیت میں صرف ایہہ آخساں کہ انہاں شاعری دے جس انداز آں وی اپنایئے اس آں خوب نبھایئے، ایہہ شعری مجموعہ پھلاں پہریا باغ اے جس دے ہر پھلے دا آ پنڑاں رنگ تے نویکلی خشبو اے تے انہاں پھلاں دی بہار ہندکو زبان دا مانڑ بدھانڈی اے۔ میں میکی خالد صاحب دا شکر یہ ادا کرناں کہ

انہاں ہک وار فر اپنڑیں زبان آں اگے بدھائیے تے ساڈھی نکی جی چھو لی پنج اوہ پُھل کھلیا رچھوڑیں جیہڑی
چھو لی توں باہروی پئے دسدین تے ہک وار فر اسامالا مال کرچھوڑیے۔ انہاں دے چند دوسے پیش کرناں
تے نال دعا کرناں کہ اللہ پاک اس بوٹے دی چھاں اسام دے سراں تے قائم رخن تے اسی ہمیشہ سکھی ہی
رہواں۔ آمین

تیرے پیار دی لوئی تے راتاں گئے گزار
لیرو لیر اے پیہر نی چھو لی تار و تار

اساں سینے لاؤنڑاں تیرا ہک ہک تیر
انہاں گجھ نینھ سوچڑاں عشق جہاں دا پیر

اساں اکھیاں بالیاں راہواں دے بشکار
آنڑیں والا پُہلھ گیا سارے قول قرار

اجمل نذیر

ایبٹ آباد

آپڑیں گل

”پیار پلکھے“ 1985 بچ سامنڑنیں آئی۔ اُس توں بعد، کیوں جے ہند کو نثر دا کہانا ایہا اس کیتے مانہہ نثر دی طرف زیادہ توجہ دینڑیں پئے گئی۔ اس دوران کئی ہک ہند کو کالم لکھے تے اوہ روز نامہ شمال تے روز نامہ آج دے علاوہ کچھ ہفت روزہ جمہور بچ دی چھپے خیال ایہا جے ایہہ کالم بی کتابی شکل بچ شائع کر ساں پر کچھ ہور نثری چیزاں انہاں کولوں اگے ہو گیاں جہاں بچ میرے افسانے ایسے جیہڑے ”گلیاں تے درنڈے دے“ نامیں تے سامنڑنیں آئے تے بہوں ای پسند کیتے گئے تے اس کتاباں تے اباسین آرٹ کونسل پشاور دی طرفوں گولڈ میڈل بی دتا گیا۔ فر میری ساری توجہ سیرت نبوی ﷺ دی طرف ہو گئی تے اللہ داکشراے جے ایہہ کم بی ہو گیا تے 2012 بچ اللہ دی مہربانی تے گندھارا ہند کو بورڈ پاکستان پشاور دے تعاون نال ”رحمت اللعالمین“ دے ٹائٹل تے چھپ کے آگئی تے اللہ دے فضل نال بہت پسند کیتی گئی۔ اُس توں بعد ہزارہ دے افسانہ نگاراں دا ہک انتخاب ”چونڑوئیں افسانے“ دے نامیں تے ترتیب دتا جساں ہزارہ یونیورسٹی دے ہزارہ چیئر نے چھاپڑنیں دی ہم کام چائی اے۔ امید اے جے جلدی ای ایہہ کتاب بی سامنڑنیں آجلیسی۔ اس دوران کدے کدے شعر و سخن دے دورے بی پیندے رہے۔ جس بچ غزلاں، نظمیں، گیت تے ماہیے شامل ایسے۔ بہوں سارے گیت پشاور ٹیلی ویژن۔ ریڈیو پاکستان پشاور، ریڈیو پاکستان ایبٹ آباد تے آزاد کشمیر ریڈیو مظفر آباد توں گائے تے نشر کیتے گئے۔ اس توں علاوہ قومی ترانے ریڈیو پاکستان ایبٹ آباد تے ہور بی مختلف فورماں توں گائے تے پسند کیتے گئے پر اس مجموعے آں سامنڑنیں آجڑے دے موقعہ عینٹھ مل بکيا۔ ہنڑ کوشش کیتی اے جے اس کلام آں بی سامنڑنیں آندا جلیے۔ اس دی اشاعت واسطے بی گندھارا ہند کو بورڈ پاکستان پشاور دے جناب محمد ضیاء الدین نے ہم کام چائی اے دیچو کدوں ایہہ ٹساں دیاں ہتھاں بچ آندا اے۔ اس دی تیاری بچ مانہہ جناب محمد ضیاء الدین صاحب دامنون ہونڑنیں جے انہاں دے ہند کو نال پیار دی وجہ نال بہوں ساریاں دوستاں دیاں تحریراں دھڑا دھڑ کتابی صورتاں بچ پیاں آندیاں نے۔ ہزارے دیاں دوستاں بی اپڑیاں تحریراں کتابی شکلاں دینڑنیں دی طرف خاص توجہ دینڑنیں دیاں کوششاں شروع کیتیاں ہوئیاں نے۔ 2011-12 بچ بہوں خوبصورت کتاباں سامنڑنیں

آیاں نے جنہاں بچ پر و فیسر محمد فرید دی شاعری دی کتاب ”چن لویاں“ و حیدر لیل دی ڈرامیاں دی کتاب ”کھڈاں“ تے شاعری دی کتاب ”کچے ڈالے پہینگاں“ ناصر بخت یار دی شاعری دی کتاب ”چھکے بچ پھل“ نثر دی کتاب ہزارے دیاں لوک کہانویاں ”ہندو لوک کہانویاں“ آیاں نے جس دی اشاعت ہزارہ چیئر ہزارہ یونیورسٹی دی طرفوں ہوئی اے اسے طرحیاں پر و فیسر بشیر سوز نے بی ہزارے دیاں لوک کہانویاں دی کتاب ”ہک ایہار لہجہ ہک ایہی راخڑی“ بی سامنڑئیں آندی اے۔ جس دی اشاعت داسہرا بی جناب ضیاء الدین صاحب دے سر اے۔

میری کوشش اے جے اس توں بعد اللہ جی ہمت دیونو تے میں اپڑیاں ہندو لوکا لماناں وی کتابی شکل بچ سامنڑئیں آنواں۔ فرہک ہور بی پراجیکٹ میرے سامنڑئیں وے جے ہندو کو ادب بچ ترجمے واکم بی کیتا جُلے جے اس پاسے چچے تانڈوں کسے سنگیئے توجہ عینھ دتی۔ اس واسطے میں ہک پرائزوں کتاب ”کلیمہ و دمنہ“ دی چونڈ کیتی اے اللہ جی ہمت دیونو تے ایہہ کم ہو جُلے۔ کم بہوں بڈے پرامید اے جے ایہہ کم، زندگی رہی تے، انشاء اللہ میں کر کہنساں۔ ایہہ کتاب اصل بچ سنسکرت بچ لکھی گئی اے تے فراس دا ترجمہ عربی بچ ہوئیے۔ عربی توں بعد ایہہ فارسی بچ چھپی تے فر ایہہ یورپی زبانان بچ گئی اے۔ ایہہ نکلیاں نکلیاں کہانویاں دی کتاب اے جیہڑیاں ہک بڈی کہانویاں دا حصہ نے۔ ویسے تے ایہہ کتاب کافی بڈی اے پر میں اسان اصل قصے توں چھو یا اے تے کوشش اے جے ایہہ قسطاں تے پشاور توں گندھارا ہندو کو بورڈ دے رسالے ”ہندو کو وان“ بچ شائع ہووے۔ محمد ضیاء الدین صاحب وعدہ تے کیتے۔ اللہ کرے جے ایہہ کم آسانی نال تے جلدی جلدی ہوونجے۔ اس کتاباں بچ میں فارسی تے انگریزی ترجمے توں استفادہ پیا کرنا۔ ہندو کو بچ ہور بی بہوں ساریاں کماں دی گنجائش اے پر افسوس اس گلاں دے جے اسان دے پڑھیاں لکھیاں پر ہاواں ہندو کو داہر توجہ دینڑیں اپڑیں ہتک لگدی اے۔ فر بی ہندو کو لکھڑئیں والیاں تعداد چھپی خاصی اے۔ پشور بچ تے فر وی چھھا خاصہ کم پیا ہوندے تے سامنڑئیں وی پیا آندے پر ہزارے بچ اسان کول کوئی پرچہ ایہی عینھ جے اوہ ہندو کو آں اپڑیں چھولی پاوے۔ جمہور، شمال تے آج نے اس کے بچ بہوں تعاون کیتے پر تقریباً سن دو ہزار توں بعد انہاں اخباراں وی اپڑاں دامن سمیٹ کھدے۔ جمہور تے خیر جناب غلام جان خان طاہر خیل دی وفات نال ای ختم ہو گیا پر آج تے شمال تے ہنزوی پے نکلدے نے پر ہندو کو آں اپڑیں چھولی پاؤئیں جو گے تیار نیٹھ۔

اللہ کرے ہندو کو آں ہزارے بچ بی کوئی بندہ مل جُلے جیہڑا اس دی مانگ بچ سیندور سجا کے۔ کوہاٹ

بچّی کجھ دوست اپڑیں مابولی دیاں زلفاں پچّے سوار دے نے جنہاں بچّی جناب محمد جان عاطف تے جناب سید معصوم شاہ صاحب دے ناں قابل ذکر نے۔ انہاں لوکاں حالات دی تخی دے باوجود ہندکو داہر توجہ دتی اے ایہہ انہاں دا اپڑیں مابولی دے بڈا احسان اے اللہ ہور ہندکو واناں بی توفیق دیوے جے اوہ اس داہر توجہ دیونو تے اس دی چھو لی آں رنگ برنگے پھلاں نال پھر چھوڑنو۔ اتھے مانہہ کجھ دوستاں دا شکریہ ادا کرنیں جنہاں بچّی ساریاں توں پہلے

جناب پروفیسر محمد فرید صاحب جنہاں دا ہندکو نال پیار دا ثبوت انہاں دیاں ست اٹھ کتاباں نے جیہڑیاں اسان واسطے اگہاں بدھڑئیں دی مثال نے۔ فرید صاحب دی ہلا شیری مانہہ ہمیشہ ہک حوصلہ دتے۔ جناب امتیاز الحق امتیاز بی اس مجموعے آسٹے قیمتی مشورے دتے نے میں انہاں دا بی شکریہ ادا کرنا۔ جناب اجمل نذیر بی میرے شکریے دے حق دار نے جنہاں بڑی محنت نال اس مسودے آں کتابی شکل بچّی ترتیب دتے۔ تے جناب محمد ضیاء الدین صاحب داوی شکریہ ادا کرنا ای پسی۔

اس مجموعے بچّی اگر تھساں کجھ کمزوری نظری آوے تے اُساں میری کوتاہی آنجیو تے اس کہائے دی نشان دہی کر چھوڑ سوتے میرے تے احسان ہوسی نے۔

پروفیسر یحییٰ خالد
گلی نمبر 2 مکی محلہ کیمہال ایبٹ آباد